

گزارش برگزاری هشتمین همایش ملی سامانه های سطوح آبگیر باران

۵ و ۶ آذر ماه ۱۳۹۸

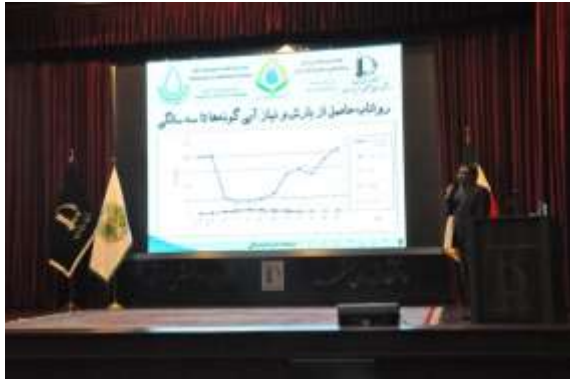
آقای دکتر نیک کامی رئیس پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری یکی از سخنرانان این همایش در خصوص طرح های پژوهشی این پژوهشکده و نتایج حاصل از این طرح ها جهت تامین آب و آبخیزداری صحبت کردند. جناب مهندس حسین پور، مدیر کل دفتر کنترل سیلاب و آبخیزداری سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور نقش سامانه های سطوح آبگیر باران را در مدیریت جامع حوزه های آبخیز و کاهش سیلاب ها بیان نموده و سپس به تشریح فعالیت های سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور در این خصوص پرداختند. همچنین آقایان دکتر ابراهیمی، رئیس ستاد توسعه فناوری های آب، خشکسالی، فرسایش و محیط زیست و مهندس علایی، مدیر عامل محترم شرکت آب منطقه ای خراسان رضوی نیز هر یک دقایقی را به بیان نقطه نظرات خود در خصوص محورهای همایش پرداختند. در ادامه از چهار تن از پیشکسوتان عرصه علم و اجرا آقایان دکتر محمد باقر شریفی استاد بازنشسته دانشگاه فردوسی مشهد، آقای مهندس جواد احمدیان یزدی کارشناس بازنشسته مرکز تحقیقات خراسان رضوی، آقای مهندس هادی رئیسی کارشناس بازنشسته آبفای استان خراسان رضوی و آقای مهندس حسن عباسپور کارشناس بازنشسته اداره منابع طبیعی خراسان رضوی تقدیر به عمل آورد. مراسم افتتاحیه با دو سخنرانی علمی توسط آقایان دکتر کرمی از دانشگاه صنعتی شاهرود و دکتر پاپلی یزدی به پایان رسید.

هشتمین همایش ملی سامانه های سطوح آبگیر باران با حضور اساتید، محققین، پژوهشگران و کارشناسان سازمان های مختلف در تاریخ های ۵ و ۶ آذر ماه ۱۳۹۸ در محل دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شد. این همایش به مدت دو روز به موضوع استحصال آب باران، مدیریت ریسک سیل و خشکسالی پایداری طبیعت پرداخت.

دانشگاه فردوسی مشهد با همکاری انجمن علمی سیستم های سطوح آبگیر باران ایران به منظور گردآوری تجربیات، پژوهش ها و نیز معرفی روش های نوین علمی اقدام به برگزاری این همایش نمود تا زمینه ساز محیطی مناسب برای به اشتراک گذاشتن نتایج پژوهش های متخصصین و صاحب نظران امر بوده و نتایج آن زمینه اجرایی را برای رفع مشکلات و بحران های کشور فراهم سازد.

در بخش دریافت مقالات از مجموع ۹۶ مقاله پذیرفته شده ۱۶ مقاله به صورت ارائه شفاهی و ۸۰ مورد به صورت پوستر در محل برگزاری همایش نصب گردید. متن کامل مقالات به صورت CD منتشر شد و در اختیار حاضرین در همایش قرار گرفت.

در صبح روز اول پس از مقدمات و پذیرش مهمانان، مراسم افتتاحیه با حضور اساتید، پژوهشگران، محققین و مسئولین کشوری و استانی و قرائت قرآن و سرود ملی در ساعت ۹:۰۰ صبح آغاز شد. در ادامه رئیس دانشگاه فردوسی آقای دکتر کافی، دبیر علمی همایش آقای دکتر دستورانی و رئیس انجمن آقای دکتر تاج بخش با عرض خیر مقدم به مهمانان گزارشی از روند برگزاری و فعالیت های انجمن ارائه نمودند.

طبیعی و آبخیزداری استان خراسان رضوی، مهندس محمد علی فتاحی اردکانی، رئیس مرکز آموزش بهره‌برداران منابع طبیعی، مهندس ابوالقاسم حسین پور، مدیر کل دفتر کنترل سیلاب و آبخیزداری سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور، مهندس محمود روشندل، معاون آبخیزداری اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان خراسان رضوی، دکتر محمود اعظمی راد و دکتر رسولی پیروزیان دانشگاه فردوسی مشهد برگزار گردید.

بخش اول ارائه های شفاهی از ساعت ۱۴ تا ۱۶ مطابق برنامه برگزار شد. همچنین از ساعت ۱۴ تا ۱۸ ارائه پوستر ها در سالن دانشکده انجام شد. همچنین کارگاه تخصصی سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور با عنوان " پخش سیلاب" از ساعت ۱۴ تا ۱۸ روز اول آغاز و ۸ تا ۱۱:۳۰ روز دوم ادامه یافت. اعضای پنل این کارگاه که به منظور آشنایی کارشناسان اداره کل منابع طبیعی خراسان رضوی با مدیریت سیلاب ها و پخش سیلاب ها برگزار شد بدین شرح هستند آقایان مهندس علیرضا صحرایی، مدیر کل منابع

پرهت عضو هیئت علمی پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری کشور، دکتر اسماعیلی، رئیس کارگروه محیط زیست ستاد توسعه فناوری‌های آب، خشکسالی، فرسایش و محیط زیست و دکتر محمدتقی دستورانی، دبیر علمی همایش و رئیس دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شد و تا ساعت ۱۹:۳۰ ادامه یافت.

ساعت ۱۶:۳۰ پس از صرف میان وعده از ساعت ۱۶ تا ۱۸ علاوه بر ارائه بخش دوم ارائه مقالات و ادامه کارگاه پخش سیلاب نشست تخصصی "استحصال آب باران در حوزه‌های شهری و مدیریت خشکه‌رودها" با اعضای پنل آقایان دکتر ابراهیمی رئیس ستاد توسعه فناوری‌های آب، خشکسالی، فرسایش و محیط زیست دکتر داوود نیک کامی، رئیس پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری، دکتر جهانگیر

پایان ارائه‌های شفاهی، نشست تخصصی با عنوان " نقش سامانه‌های سطوح آبیگر باران در آبیاری تکمیلی به منظور

روز دوم پنجشنبه ۵ اسفندماه طبق برنامه ارائه‌های شفاهی و کارگاه پخش سیلاب ادامه یافت. در ساعت ۱۰ و پس از

رضوی، دکتر جواد طباطبایی یزدی، عضو هیئت مدیره انجمن علمی سامانه‌های سطوح آبیگر باران ایران، دکتر محمد فرزام، معاون آموزشی و پژوهشی دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شد و تا ساعت ۱۲ ادامه یافت. در این نشست روش‌های سنتی بندسار، زراعت سیلابی و آبیاری تکمیلی با استفاده از روش‌های استحصال آب باران و همچنین فاکتورهای موثر در کشت دیم مورد بررسی قرار گرفت.

بهبود کشت اراضی دیم (زراعی و باغی) و احیاء مراتع" با اعضای پنل آقایان دکتر علیرضا اسلامی، عضو هیئت علمی پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری، دکتر محمود عرب خدری، معاون پژوهشی پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری، دکتر پیمان کشاورز، معاون پژوهشی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی خراسان رضوی، دکتر حمیدرضا شریفی، عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی خراسان

اعلام میزبانی همایش سال آینده ارائه سخنرانی نمودند. سپس از دست اندر کاران برگزاری همایش تقدیر بعمل آمد. با قرائت قطعنامه توسط مجری همایش هشتمین همایش ملی سامانه‌های سطوح آبیگر باران به پایان رسید.

پس از پایان این نشست، مراسم اختتامیه با سخنرانی آقای دکتر گلکاریان دبیر اجرایی همایش و ارائه گزارش امور اجرایی ایشان آغاز شد. در ادامه جناب آقای دکتر سید علی اشرف صدرالدینی، دبیر علمی نهمین همایش ملی سامانه‌های سطوح آبیگر باران با معرفی دانشگاه تبریز و

باسمه تعالی

قطعهنامه هشتمین همایش ملی سامانه‌های سطوح آبیگر باران

هشتمین همایش ملی سامانه‌های سطوح آبیگر باران با موضوع "استحصال آب باران، مدیریت رسدک سیل و خشکسالی و پایداری طبیعت" با همت دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست دانشگاه فردوسی مشهد و انجمن علمی سیستم‌های سطوح آبیگر باران ایران به مورخ ۵ و ۶ آذر ۱۳۹۸ با حضور بیش از ۲۵۰ نفر از استادان، دانشمندان، پژوهشگران، کارشناسان و دانشجویان مراسم کشور در دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شد. بر اساس جلسات هماهنگی، نتایج حاصل از مقالات ارائه شده و بحث و تبادل نظرهای تخصصی، مواردی جهت توسعه هر چه بیشتر روزهای استحصال آب در سطح کشور پیشنهاد شد که در قالب بندهای این قطعهنامه به شرح زیر ارائه می‌شود:

- ۱) تعیین ظرفیت کشور در زمینه استحصال و بهره‌وری از تریلات آسمانی و تعیین ارزش اقتصادی آن، ارتقاء استانداردها، فرهنگ سازی و ترویج استحصال آب باران از مواردی هستند که باید توسط دانشگاه هاد، مراکز پژوهشی و دستگاه های اجرایی مورد اهتمام قرار گیرند.
- ۲) استحصال آب در مناطق مسکونی و شهری به ویژه جهت تأمین آب مورد نیاز فضای سبز و مصارف غیر غرب شهری بصورت جدی مد نظر قرار گیرد و بجای پروژه های غیر پایدار و پر هزینه انتقال آب، از پتانسیل های موجود در شهر از جمله سطوح عمیق موجود استفاده گردد. پیشنهاد می شود تا این موضوع با بررسی کارشناسی بیشتر در مقررات ملی ساختمان گنجانده شود.
- ۳) تجزیه و تحلیل قابل توجهی از آب ناشی از بارش در ایران (بیش از ۷۰ درصد آب بارش ها) به ویژه با توجه به موضوع تغییر اقلیم و گرمایش جهانی یک معضل جدی است که بایستی تدابیر لازم برای آن اندیشیده شود و در این خصوص سامانه های سطوح آبیگر جهت مدیریت و استحصال آب باران قبل از تسخیر شدن آن می تواند بخشی از این آب را از تسخیر شدن مخازن داده و وارد چرخه تولید نماید که میتواند تا حد زیادی فشار بر منابع آب زیرزمینی را که به شدت در حال اکت و تحریب است کاهش دهد.

۴) وقوع سیلابهای ویرانگر از یک سو، تغییرات اقلیمی، وقوع خشکسالی‌های با شدت و تداوم بالا از سوی دیگر و گسترش کانونهای گرد و غبار نشانه از بین رفتن پوشش گیاهی در عرصه حوزه های آبخیز می باشد. این چالش‌ها با بهره‌گیری از سطوح آبیگر باران در قالب مدیریت یکپارچه حوزه‌های آبخیز تا حد زیادی قابل حل هستند.

۵) جانوران بر ضرورت مطالعات جامع، تهیه ضوابط و معیارهای مناسب و شیوه‌نامه‌های کاربردی مربوط به جمع‌آوری آب باران در مناطق مختلف جغرافیایی ایران به منظور تبیین میزان کارایی روش‌های سنتی و نوین در شرایط مختلف جهت دستیابی نتایج عملگره آنها از ابعاد فنی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی تأکید کردند.

۶) ضمن تأکید بر اجتناب از انتقال آب بین حوضه‌های، توجه به مدیریت رواناب در منشا تشکیل آن به عنوان راهکاری سازگار برای حفاظت آب و خاک و مدیریت منابع آب پیشنهاد و مورد تأکید قرار گرفت.

۷) توجه به ساختارهای سنتی و دانش بومی استحصال آب باران در بخش های مختلف ایران یک ضرورت است. در این خصوص لازم است که این دانش مورد شناسایی، بازنویسی و بومی سازی و نیز ترویج و توسعه در کتب درسی رشته های مربوطه قرار گیرد. همچنین لازم است در این خصوص دستورالعمل ها و استانداردهای طراحی و توسعه مد نظر قرار گیرد.

۸) از آنجا که آب باران در بعضی از فصول سال در اختیار نمی باشد، توسعه می شود ظرفیت بازچرخانی بسامه‌ای خاکستری به عنوان تأمین آب تکمیلی مد نظر قرار گیرد.

۹) انجمن علمی سیستم‌های سطوح آبیگر باران ایران آمادگی دارد که تجربیات خود در زمینه سامانه‌های سنتی و نوین استحصال آب باران را با مشارکت دانشگاه هاد، مؤسسات پژوهشی و مراکز تحقیقاتی با هدف توانمندسازی هر چه بیشتر کارشناسان و بهره‌برداران در اختیار قرار دهد.

۱۰) بر ادامه برگزاری سالانه همایش‌های مرتبط با استحصال آب باران با حمایت جدی و همه جانبه دستگاهها و سازمان‌های مرتبط، متولی و معترف کننده آب، به منظور همگامی، تبادل نظر، مستندسازی و افشانه روش‌های بکبه استفاده از آب باران تأکید گردید.

شرکت کنندگان در هشتمین همایش ملی سامانه‌های سطوح آبیگر باران
ششم آذر هزار و سیصد و هشتاد
مشهد مقدس

تهیه و تنظیم:

نرگس خوش رای

۹۸/۰۹/۱۵

برگزاری موفقیت آمیز این همایش حاصل روزها و ماهها تلاش مستمر برگزارکنندگان و حمایت دلسوزانه حامیان این همایش بوده است که از تک تک عزیزان کمال تشکر را داریم.